

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2024. január 30. 14:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1. Az alábbi ábra három, a *madár*- előtaggal alkotott összetett szót rejt. Egészítsd ki az összetett szavakat a megadott mássalhangzókkal! Minden megadott betű külön négyzetbe kerül, és egyszer használható fel.

D J J L L S T T Z

MADÁR-

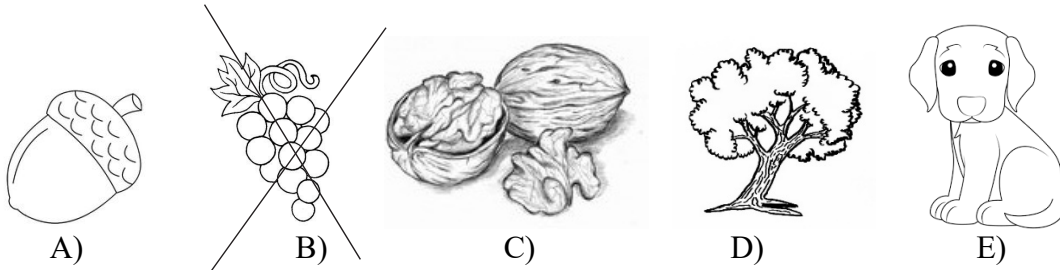
- a) E
- b) E E E
- c) I E Ö

a	
b	
c	

2. A megadott szavak, képek és jelentések segítségével azonosítsd a szólásokat! Írd be a kép betűjelét és a szólást a megfelelő jelentés mellé!

A szavakat elláthatod toldalékkal, ha szükséges. Mindegyik képet és szót használd föl!

egészséges, egyik, erdő, kemény, ~~savanyú~~

Jelentés	Betűjel	Szólás
Példa: Nem sikerül megszereznie egy vágyott dolgot.	B)	Savanyú a szőlő.
a) Életerős, jó egészségi állapotban van.		
b) Nem különb, mint a másik, hasonlóak.		
c) Nem veszi észre a lényegét, elvész a részletekben.		
d) Nehéz feladat.		

a	
b	
c	
d	

3. Olvasd el a verset, és oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	

Juhász Gyula: Ének

Az 1. _____ oson már fák lombja alól. A nyár hegedűjén ősz bánata 2. _____.	Fák lombja alól táncolva az ősz jön, s a rőt koszorút megrázza a 3. _____.
--	---

Táncolva az ősz jön,
 s mint felleg a 4. _____,
 vállamra borulnak
 az ősz meg az este.

a) Válaszd ki és írd a megfelelő vonalra az alábbi szavak közül azokat, amelyek jelentésük és ritmusuk alapján beilleszthetők a hiányzó helyekre!

alkony, börtön, esőben, hajnal, hegyre, jól, kertbe, könnyez, szól, törzsön

1.	3.
2.	4.

b) Add meg egy-egy rokon értelmű szóval, kifejezéssel az alábbi szavak szövegbeli jelentését!

oson:

borul:

c) Húzd alá azt a stíluseszközt, amelyik NEM jelenik meg a versben!

hangutánzó szó, hasonlat, megszemélyesítés, ismétlés

4. Milyen toldalék áll a szótó után? Írd be a szavakat a táblázat megfelelő részébe!

a	
---	--

szépek, szépnek, szépít, széphez, szépül

szép +		
képző	jel	rag

5. Olvasd el a szöveget, és oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	

Mit szabad csinálni, ha távolsági buszon utazunk?

1. A várakozás, az utazás és a leszállás ideje alatt tilos kárt okozni az utasok biztonságát és kényelmét szolgáló tárgyakban, eszközökben. Az utasoknak figyelniük kell arra, hogy viselkedésükkel ne zavarják utastársaik nyugodt utazását.
2. Az autóbuszon tilos olyan szennyezett ruházattal utazni, amely az autóbusz bármely részét vagy más utasok bármilyen tulajdonát beszennyezheti. Az autóbuszon tilos enni és inni, illetve csomagolatlan vagy nyitott csomagolású élelmiszert szállítani.
3. Az autóbuszállomáson és az autóbuszban bármit árulni csak külön engedéllyel szabad. Tilos a vészjelzőt indokolatlanul működtetni, a jegykezelő készüléket kinyitni, nyílását eltömíteni.
4. A központi világítás, a hűtés bekapcsolása, illetve az ablakok kinyitása ügyében az utasok kívánságát figyelembe véve a buszvezető dönt. Az utas szabadon dönthet a rendelkezésére álló egyedi világítás működtetéséről.
5. Szemetelni, lármázni, énekelni, zenélni vagy bármilyen eszközzel, tárggyal, játékszerrel zajt okozni tilos. Az autóbuszban – a kerekesszék kivételével – tilos bármilyen gördülő eszközzel közlekedni.
6. Az ülőhelyek feletti csomagtartóban nem helyezhető el folyadékkal töltött edény vagy azt tartalmazó csomag, továbbá olyan tárgy, amely a csomagtartó leszakadását okozhatja.
7. Csomag ülőhelyen való elhelyezésével ülőhely csak akkor foglalható el, ha más utas nem akar leülni oda. Nem szállítható olyan tárgy, amely méreténél vagy súlyánál fogva az autóbuszban az erre kijelölt csomagtartóban nem helyezhető el.

a) Melyik szabály ad választ az alábbi kérdésekre? Írd mellé a bekezdés számát!

..... Megengedett-e állólámpát szállítani az autóbuszon?

..... Szállítható-e egy fazék leves zárt csomagolásban a fenti csomagtartóban?

..... Viselhető-e sáros bakancs az autóbuszon?

..... Szabad-e összefirkálni a padot a megállóban?

b) Megvalósíthatóak-e az alábbi elképzelések a szabályzat szerint? Írd le a megfelelő betűjelet!

- A) A szabályzat lehetővé teszi.
- B) A szabályzat nem teszi lehetővé.
- C) A meglévő információk alapján nem dönthető el.

József a távolsági buszon utazik. A hosszú utazás során beesteledett, ám szeretné folytatni izgalmas könyvének olvasását. Amíg a busz lakott területen kívül halad, fölkapcsolhatja-e az ülése fölötti olvasólámpát anélkül, hogy ezt bárkitől megkérdezné?

Betűjel:

Barbara magával szeretné vinné hegedűjét utazására, ám nagyon félti a drága hangszert. Úgy gondolja, hogy szokása szerint a maga melletti ülésen a hangszert biztonságosan szállíthatja majd, ha nem ül ott senki. Megengedi-e ezt a megoldást a szabályzat?

Betűjel:

c) Húzd alá az alábbiak közül az egyetlen olyan állítást, amely a szabályzat szerint igaz!

A helyét elfoglaló utas a jármű elindulása előtt még befejezheti megkezdett szendvicset.

Ha valaki elájul a buszon, az utastársak vészjelzővel jelezhetik a problémát.

Ha minden utas elfogadja, hallgatható hangosan zene a buszban.

Az autóbuszállomáson minden esetben tilos élelmiszert árusítani.

6. Melyik a helyes, melyik a helytelen? Írd be a megfelelő jelölést a középső oszlopba!

1 = csak a bal oldali helyes 2 = csak a jobb oldali helyes

3 = mindkét alak helyes X = egyik alak sem helyes

Bal oldal		Jobb oldal
képzettlen		meg is monddja
sújt		súlyt
dicsér		vízes
visszhang		partalan
szójjön		higyjük

a

7. Olvasd el az alábbi mesét, és oldd meg a feladatokat!

Három kívánság

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember meg egy szegény asszony. Olyan szegények voltak, hogy ettek is meg nem is. A szegény ember favágással kereste a kenyerét az erdőn. Egyszer csak, mikor vágogatja a fát, valami jajgatást hall. Odamegy az ember, segíteni akar, s hát a szeme-szája elállott a csodálkozástól. Egy icipici hintócskát látott a pocsolyában, hat mókus volt elé fogva, s egy tündérisasszony ült benne. Azt mondja a tündér:

– Jaj, te szegény ember, segíts ki a sárból! Meghálálom, teljesítem három kívánságodat.

Akkor a szegény ember megfogta a hintót az aljánál, s pár lépéssel odébb letette a száraz tisztásra. Hálásan megköszönte a tündér.

– Azt mondom, te szegény ember, mikor hazaérsz, a feleségeddel kívánjatok hármat, s az a három kívánság teljesül.

A szegény ember megörült, s elindult haza. Azt mondja otthon a feleségének:

– Na, asszony, nem leszünk többet szegények!

– Hát az meg hogy lehet? Valami rengeteg pénzt talált volna?

– Azt nem. De hallgasd meg, hogyan jártam!

S a szegény ember elmondta, hogy járt a tündérével. Megörült az asszony.

– Na, most aztán jól meg kell gondolni, mit kívánunk. Szép házat, földet, marhákat, mindenfélét.

– Jó, jó – mondja az ember –, de előbb kívánjunk valami ennivalót, mert igen éhes vagyok.

– Bizony jólesne, ha egy nagy szál kolbászunk lenne!

Hát ahogy kimondta az asszony, a padlásról a mennyezeten keresztül kunkorodik lefelé a kolbász a tűzhelyre. Alá rakott egy lábost, s a kolbász szépen belekunkorodott. Örvendezett az ember, hogy igazat mondott a tündér. Jókedvében rá akart gyújtani, megtömte a pipát dohánnyal, benyúlt a tűzhelybe parázsért, de olyan ügyetlenül nyúlkaált a piszkálóval, hogy a lábos kiborult és a kolbász beleesett a hamuba. Fölmérgesedett az asszony.

– Ó, ez az ügyetlen, szerencsétlen! – korholta az urát. – Bár az orrára ragadna!

Abban a pillanatban a kolbász vége a szegény ember orrára ragadt.

– Jaj, szerelmes isten, most aztán mit csináljunk! – siránkozott az ura. – Minek kívántad ezt? Odalett a második kívánságunk is. Eztán csak azt lehet kívánni harmadiknak, hogy az orromról essen le a kolbász!

– Dehogy kívánjuk! Maradjon csak rajta!

– Jaj, miket nem mondasz! Az orromon egy nagy kolbász!

– Hát, akkor levágjuk! – feleselt az asszony. – Levágjuk a tövinél és megesszük. A vége ott marad.

– A végét sem engedem az orromon.

– Akkor az orrából is levágunk egy darabkát.

– Azt se engedem.

Rimánkodott, könnyögött az ember. Közben levágták a kolbászt, csak egy darabkát hagytak ott belőle, a többi megették. De olyan csúf lett az ura, hogy ha az asszony ránézett, kacaghatnékja támadt.

– Látod, látod! Csak te látod egyedül, s mindig kacaghatnál. Mi lesz, ha mindenki látja?

Mit volt mit tenni, megsajnálta az urát, s azt kívánták, hogy essen le az orráról az a falat kolbász is. Akkor aztán leesett, felkapták, megették. Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Ágh István feldolgozása

a	
b	
c	
d	
e	

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

Az asszony inkább felelős a kívánságok elpazarlásáért, mint a férfi.	IGAZ – HAMIS
A házaspár az összes kívánságnál megfontoltan cselekszik.	IGAZ – HAMIS

- b) Miért nem gazdagodik meg a házaspár a tündér kínálta lehetőségnek köszönhetően? Húzd alá a szöveg alapján igazolható helyes választ!

A férj és a feleség a mesében nem tud egyetértésre jutni abban, hogy mit kívánjanak.

Kezdetől fogva nem akarnak meggazdagodni, ezért nem ezt kívánják.

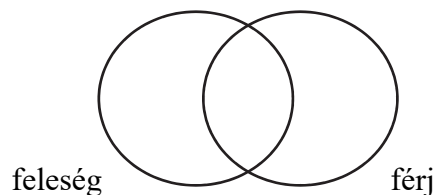
Tudatosan hoznak végül más döntést a gazdagság választása helyett.

- c) A mese többször is említi a szereplők örömét. Egészítsd ki a táblázatot annak alapján, amit az egyes szereplők örömről a szöveg említ!

Ki örül?	Mi az öröm oka?	Mit remél ettől?
asszony		
		további kívánságok valóra válását

- d) Milyen érzelmek kapcsolhatók a férjhez és a feleséghez követlenül azt követően, hogy a kolbász a férfi orrára ragadt? Írd az érzelmek betűjelét az ábra megfelelő helyére!

A) izgatottság B) kétségbeesés C) részvétlenség

- e) Véleményed szerint a mese legvégén a szegény házaspár szomorkodott vagy örvendett? Húzd alá a véleményedet inkább kifejező állítást, majd egy mondatban indokold meg válaszodat!

szomorkodott örvendett

.....

8.	<p>Húzd alá az alábbi tréfás párbeszédben azt a szót, amelynek a két különböző jelentése a humor forrása! Írd le az adott szónak a szövegben megjelenő két jelentését!</p> <p>Az első osztályban a tanító néni megkérdezi: – Mit mond a tehén? – Múú. – Mit mond a macska? – Miáúúú. – Remek! És az egér? – Klikk!</p> <p>Egyik jelentés:..... Másik jelentés:</p>	a																				
9.	<p>a) Párosítsd a szavakat a szófajukkal! Írd a számok mellé jobbra a megfelelő betűjelet!</p> <table data-bbox="478 806 957 1030"> <tr> <td>1. hallás</td> <td>A) melléknév</td> </tr> <tr> <td>2. kesernyés</td> <td>B) ige</td> </tr> <tr> <td>3. elrepül</td> <td>C) számnév</td> </tr> <tr> <td>4. több</td> <td>D) főnév</td> </tr> </table> <table data-bbox="303 1030 1276 1120"> <tr> <td>1.</td> <td></td> <td>2.</td> <td></td> <td>3.</td> <td></td> <td>4.</td> <td></td> </tr> </table> <p>b) Karikázd be a helyes válaszok betűjelét! Elképzelhető, hogy egy kérdésre több helyes megoldás is van.</p> <p>Melyik állítás igaz a <i>tudhattatok</i> igealakra?</p> <table data-bbox="367 1321 1053 1422"> <tr> <td>A) kijelentő módú</td> <td>C) múlt idejű</td> </tr> <tr> <td>B) egyes számú</td> <td>D) többes számú</td> </tr> </table> <p>Melyik állítás igaz az alábbi mondatra?</p> <p><i>Arra kérek, hogy a csapattal gyorsan haladj az ösvényen a hegycsúcs felé.</i></p> <p>A) Két felszólító módú igealak van a mondatban. B) A mondatban van egy fokozott melléknév. C) Három névelő van a mondatban. D) A mondatban van összetett szó.</p> <p>c) Keresd a b) feladatrész aláhúzott mondatában példát az alábbi hangtörvényekre!</p> <p>írásban jelölt teljes hasonulás:</p> <p>összeolvadás :</p>	1. hallás	A) melléknév	2. kesernyés	B) ige	3. elrepül	C) számnév	4. több	D) főnév	1.		2.		3.		4.		A) kijelentő módú	C) múlt idejű	B) egyes számú	D) többes számú	a b c
1. hallás	A) melléknév																					
2. kesernyés	B) ige																					
3. elrepül	C) számnév																					
4. több	D) főnév																					
1.		2.		3.		4.																
A) kijelentő módú	C) múlt idejű																					
B) egyes számú	D) többes számú																					

10. Folytasd **8–10 mondattal** a történetet, amelynek első mondatait megadtuk!

- Ügyelj arra, hogy elbeszéléseid nyelvi és tartalmi szempontból **logikusan kapcsolódjon** a kezdőmondatokhoz!
- Kerek, lezárt fogalmazásodban **ne legyen párbeszéd!**
- **Ha a fogalmazásod 4 mondatnál rövidebb, akkor az nem értékelhető.**
- **Ha a fogalmazásod 8 mondatnál rövidebb, az jelentős pontlevonással jár.**

Gábor nagyon szerette az állatokat. Könyvekből és filmekből mindent megtanult róluk, ám a lakásban nem tarthatott állatot. Történt egyszer, hogy a család egy távoli ismerőse vendégségbe érkezett hozzájuk, és elhozta magával a fiú kedvenc állatát.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

